

Examenul de bacalaureat național 2016

Proba E. c)

Istorie

Varianta 2

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I. TÉTEL

(30 punct)

Olvassák el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Amikor Mihai Viteazul elfoglalta Havasalföld (*Țara Românească*) trónját, a nemzetközi körülmények kedvezőek voltak a török elnyomás elleni felkeléshez. Miközben a balkáni népek felszabadító mozgalmai erősödtek, arra kényszerítve a Portát, hogy jelentős katonai erőket vonulasson fel leverésükre, az európai államok egy része a «Szent Ligába» (*Liga Sfântă*) tömörültek, amely Ausztria (*Austria*) uralkodói házának kezdeményezésére és a Szentszék (*Sfântul Scaun*) védnöksége alatt jött létre. A «Szent Ligának» tagja volt még Spanyolország (*Spania*) és Ferrara, Toscana, Mantova olasz hercegségek. [...] Az ország érdekei arra kényszerítették Mihai Viteazul-t, hogy elszakadjon a Török Birodalomtól (*Imperiul Otoman*) [...] és a törökellenes harc támogatójává váljon. Ezért, Havasalföld uralkodója csatlakozott a «Szent Ligához»[...].

1594 novemberében a szabadság zászlaja alatt először a Bukarestben (*București*) állomásozó törököket támadta meg [...]; majd kiterjesztette háborús tevékenységét azzal a céllal, hogy visszaállítsa Havasalföld határát a Duna (*Dunăre*) vonalánál. Giurgiu megtámadását követte [...] Hârșova és Siliștea megsemmisítése. [...] A török hadak összevonására a Duna menti erődítményekben, az uralkodó a legfontosabb erősségek: Brăila [...], Turtucaia és Nikápoly (*Nicopole*) elleni egyidejű támadással válaszolt.” (Șt. Ștefănescu, *Istoria medie a României*)

B. „1877. május 12.-én a Parlament hadat üzent a Török Birodalomnak abból az okból kifolyólag, hogy a tulajdonképpen hadi állapot fennállt a Duna menti román városok törökök általi bombázása következtében. [...] I. Károly (*Carol I.*) legfontosabb célja az volt, hogy megszerezze Románia (*România*) számára a harcoló szövetséges státust, amely biztosítéka volt a függetlenség elismerésének. Következésképpen, felajánlotta az oroszoknak a román hadsereg teljes részvételét a közelgő, a Dunától délre zajló hadjáratban. [...] Az oroszok balkáni hadjárata a Duna két pontjának a támadásával indult - a Galac (*Galați*) és Brăila közötti szakaszon, majd Zimnicea-nál. [...] Július 16.-án az orosz erők elfoglalják Nikápolyt és délre törnek előre Plevna irányába. [...] De éppen akkor, a török ellenállás erőre kapott. [...] A Plevnáért folytatott második csata után [...] az orosz parancsnokok ráébredtek arra, hogy nagy szükségük van erősítésre, ahhoz hogy megtarthassák pozíciójukat és, hogy megakadályozzák az ellenséget egy átfogó ellentámadás elindításában. I. Károly elfogadta a sürgős kérésüket, hogy csapatokat küldjön, de csak azzal a feltétellel, hogy a hadseregnek saját felvonulási tere és külön parancsnoksága legyen.”

(K.Hitchins, *România 1866-1947*)

A források alapján válaszoljanak az alábbi követelményekre:

1. Nevezzenek meg egy csatát a **B** forrásból. **2 pont**
2. Pontosítsanak az **A** forrásból egy olyan információt, amely a katonai eseményekre vonatkozik. **2 pont**
3. Említsenek meg egy-egy román vezetőt, akik az **A** és **B** forrásokban szerepelnek. **6 pont**
4. Írják a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely szerint a román uralkodó egy európai államokból álló szövetséghez csatlakozik. **3 pont**
5. Írjanak a vizsgalapra a **B** forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok – okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*). **7 pont**
6. Mutassanak be két olyan katonai eseményt, amelyben részt vettek a románok a XIV – XV. században. **6 pont**
7. Említsék meg egy jellemzőjét a Románia által a nemzetközi kapcsolatokban követett politikának a XIX. század második feléből, a **B** forrásban leírt események utáni időszakból. **4 pont**

II. TÉTEL

(30 punct)

Olvassák el figyelmesen az alábbi forrást:

„Az alkalmazásuktól elvonatkoztatva, a kommunista alkotmányok szövegükben nem tükrözték az egész nép akaratát, hanem egy politikai alakulatét: a Kommunista Pártét (*Partidul Comunist*). Az 1952. szeptember 27.-én elfogadott Alkotmány (*Constituția*) 86. cikkulusának VI. bekezdésében, valamint az 1965. augusztus 21.-én elfogadott Alkotmány 3. cikkulusában szó szerint bele van foglalva, hogy a társadalom egészének vezető ereje a párt. [...] Az 1965. augusztus 21.-én elfogadott Alkotmány még tartalmaz egy újdonságot: a kiváltságos politikai alakulat - a Kommunista Párt - mellett, létrejön a kiváltságos állampolgárok kategóriája is: a Kommunista Párt tagjaiból. Őket alkotmányos szinten „a társadalom legfejlettebb és legöntudatosabb állampolgárainak” tartották (26. cikkulus), és ezáltal alkotmányos elvvé válik a társadalom felosztása I. rangú állampolgárokra, akik felsőbbrendűek és kiváltságosok, és II. rangú állampolgárokra, akiket [...] alsóbbrendűnek és kiváltságok nélkülinek tekintettek. A társadalom ilyenszerű felosztása felsőbbrendű és alsóbbrendű állampolgárokra nem értékítéleten alapult, hanem a kritériumok legönkényesebbikén, a támogatáson és a szolgálalkúségen.

Ezt a lehetetlen állapot azért létezhette, mert a három kommunista alkotmány egyike sem tartalmazta az 1923. március 29.-én elfogadott Alkotmány 10. cikkulusában foglaltakat, miszerint minden kiváltságot megszüntetnek Romániában (*România*). Így jöhetett létre a kiváltságosság két formája: a kommunista párté és a kommunista párt tagjaié. [...]

Az Alkotmányokat a Párt dolgozta ki. Az 1948. április 13.-i Alkotmány egy hónappal azelőtt megjelent, hogy a Nagy Nemzetgyűlés (*Marea Adunare Națională*) elfogadta volna. [...] A Nagy Nemzetgyűlés alárendelése a Kommunista Párt határozatainak kifejeződik, [...] az 1/1972-es törvény indoklásában, amely megemlíti, [...] hogy a Nagy Nemzetgyűlés képviselőinek és a néptanácsok mandátumának meghosszabbítása 5 évre [...] azért szükséges «hogy a törvényhozás vagy az államhatalom mandátumát összhangba hozzák a pártkongresszusok időtartamával».”

(E. Focșeneanu, *Istoria constituțională a României (1859-1991)*)

A forrás alapján válaszoljanak az alábbi követelményekre:

1. Nevezzék meg az adott forrásban szereplő politikai alakulatot. **2 pont**
2. Pontosítsák azt a századot, amelyre az adott forrás vonatkozik. **2 pont**
3. Említsék meg a sztálinista rendszer egy alaptörvényét és elfogadásának évét, amelyre a megadott forrás vonatkozik. **6 pont**
4. Említsenek meg a fenti forrásból két olyan információt, amelyek a Nagy Nemzetgyűlésre vonatkoznak. **6 pont**
5. Fogalmazzanak meg, a fenti forrás alapján, egy szempontot, amely az állampolgárokra vonatkozik, és támasszák alá a szövegből vett két információval. **10 pont**
6. Érveljenek egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, mely szerint Románia totalitárius rendszere befolyásolta az ország nemzetközi kapcsolatokban való részvételét a második világháború utáni időszakban. (Pontozzák a megfelelő történelmi tény bemutatását és az ok-okozatiságot, valamint a következtetést jelző összekötő szavak használatát.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 punct)

Írjanak egy hozzávetőleg két oldal terjedelmű esszé a román térség fejlődéséről a XVIII – XIX. századokban, figyelembe véve a következőket:

- pontosítva egy központi intézményt a román térségből és megemlítve ennek két jellemzőjét a XVIII. századból;
- megemlítve két politikai projektet a XVIII. századból, amelyek a modern román államra vonatkoznak;
- bemutatva egy, a modern román államra vonatkozó politikai projektet a XIX. század első feléből;
- megfogalmazva egy nézőpontot arról, ahogy létrejött a román állam a XIX. század második felében, alátámasztva a megfogalmazott nézőpontot egy történelmi érvel.

Figyelem! Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot, valamint a következtetést jelző összekötő szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása.